SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2640

av Aron Emilsson (SD)

Järnvägar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör ges ett samlat ansvar för järnvägssektorns styrning, planering, underhåll och utveckling samt utreda formerna för en mer sammanhållen statlig organisering av järnvägssystemet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka järnvägens roll som strategisk resurs för totalförsvaret, nationell säkerhet, logistik och värdlandsstöd med anledning av Sveriges medlemskap i Nato och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges järnvägssektor har under de senaste decennierna genomgått omfattande avregleringar, konkurrensutsättningar och marknadsanpassningar. Detta har lett till en fragmenterad och splittrad sektor där det idag är svårt att tala om att något ”går som på räls” med den gamla blinkningen till att man kunde lita på tågets punktlighet. Mångas erfarenhet av tågresor är den rakt motsatta. Erfarenheterna från bland annat Storbritannien visar att en långtgående uppdelning av järnvägssektorn kan leda till fragmenterat ansvar, ökad administrativ komplexitet och svårigheter att genomföra långsiktiga investeringar. Storbritanniens erfarenheter sedan 1990-talets

järnvägsreformer har ofta lyfts fram som ett exempel på de problem som kan uppstå när ansvar och styrning delas upp mellan många olika aktörer.

Länder som Frankrike och Ungern har, även under konservativa regeringar, valt att behålla ett starkt statligt inflytande över järnvägssystemet och den centrala infrastrukturen. Detta för att säkerställa nationell kontroll, stabilitet och förmåga till långsiktiga investeringar, särskilt i mindre lönsamma men samhällsviktiga regioner. Det understryker att olika sektorer ställer olika krav och att det inte finns någon universallösning för vad som bör konkurrensutsättas eller inte. Järnvägen utgör en del av den grundläggande nationella infrastrukturen där det, även utifrån en konservativ samhällssyn, finns goda skäl för staten att äga och hålla samman vital infrastruktur.

Sedan Sveriges inträde i NATO har betydelsen av robust transportinfrastruktur för totalförsvar, nationell säkerhet, logistik och värdlandsstöd blivit allt tydligare. Mot denna bakgrund är det hög tid att ompröva järnvägssektorns organisation och ansvarsfördelning. En mer sammanhållen styrning av järnvägssystemet skulle kunna stärka både samhällsberedskapen, den nationella motståndskraften och förutsättningarna för långsiktiga investeringar i ett av landets viktigaste infrastruktursystem.

Aron Emilsson (SD)